

Universitätsbibliothek Paderborn

Reverendissimi Ac Illustrissimi D.D. Antonii Godeau Episcopi Venciensis Viri Celeberrimi Theologia Moralis

Ex Purissimis Sacrae Scripturae, Patrum Ac Conciliorum Fontibus Derivata,
Notis Theologicis Illustrata, Duasque In Partes Divisa

Complectens Tractatus I. De Fontibus Doctrinae moralis. II. De praecipuis
ejusdem Fundamentis. III. De Peccatis. IV. De Legibus. V. De summario
dilectionis Praecepto. VI. De primo decalogi Praecepto. VII. De secundi
decalogi Praecepto

Godeau, Antoine

Augustae Vindelicorum, 1774

§. VI. Curiositas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53562](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53562)

nascitur, quæ cæteris præesse vult, quæ se falli posse non putat, aut veritatem demum agnoscens, in errore se fuisse renuit fateri. Contra christiana humilitas docet sibimetipsi non fidere, & robur ad malum pudorem vincendum tribuit, qui testimonium reddere verat veritati, quam diu nescivimus, aut impugnavimus. Obstinatio interdum constantia vocatur; attamen ab hac virtute longe illa distat. *Non ideo, inquit sanctus Augustinus, suscipienda est pertinacia, quia optanda est constantia. Nam sicut constantia non sinit hominem depravari, sic pertinacia non sinit hominem corrigi: proinde sicut illa laudanda, sic illa emendanda est.*

§. VI.

Curiositas.

Sanctus Joannes Apostolus ait: *Omne quod est in mundo, concupiscentia carnis est, & concupiscentia oculorum, & superbia vitæ (1. Joan. 2.).* In prima comprehenditur curiositas, quæ definitur inordinatus sciendi appetitus.

Homo cum scientia creatus est, Deum Creatorem suum cognoscebat, cognoscebat seipsum, & creata omnia, quibus veluti dominus imperabar; sed propter peccatum in ignorantiam lapsus est, & Deum, seipsum, cæteraque omnia ignoravit. In ignorantia nascimur, quia peccati Adæ heredes sumus: sensum tamen aliquem primæ illius scientiæ conservamus, a quo sciendi desiderium proficiscitur. Quando rationi hoc desiderium non parer, & propter solam sciendi voluptatem

tatem nos ad sciendum sollicitat, curiositas ap-
 pellatur. Hæc concupiscentia mentem lædit, &
 omnes exteriores sensus corrumpit; non solum
 enim delectabilia quærit, sed illa etiam quæ vo-
 luptate carent, ut ea experiatur. Mala potius
 curiositate, quam voluptate quidam illecti in pec-
 catum lapsi sunt, quod corpus violat Spiritus
 Sancti templum. De amico suo Alipio sanctus
 Augustinus hæc narrat: *Cum dicerem multum in-
 teresse inter illud, quod ipse raptim & furtim ex-
 pertus esset, & delectationes consuetudinis meæ, ab-
 quas si accessisset honestum nomen matrimonii, non
 eum mirari oportere, cur ego illam vitam nequi-
 rem spernere; cæperat & ipse desiderare coniu-
 gium, nequaquam victus libidine talis voluptatis,
 sed curiositatis. Dicebat enim scire se cupere quoniam
 nam esset illud, sine quo vita mea, quæ illi sic pla-
 cebat, non mihi vita, sed pœna videretur* (Con-
 fess. lib. 6. cap. 12.). Aliud quoque exemplum
 de eodem Alipio (*ibidem cap. 8.*) narrat idem
 sanctus Doctor inquiens: *Romam præcesserat, ut
 jus disceret, & ibi gladiatorii spectaculi hiatu in-
 credibili & incredibiliter abreptus est. Cum qui-
 dam ejus amici, & condiscipuli familiari violentia
 duxerunt in amphitheatrum crudelium, & sum-
 morum ludorum. Quo ubi ventum est, cum cla-
 mor ingens totius populi vehementer eum pulsasset,
 curiositate victus aperuit oculos, immanitatem si-
 mul ebibit, & non se avertit, sed fixit aspectum;
 & hauriebat furias, & nesciebat, & cruenta vo-
 luptate inebriabatur: & non erat jam ille qui ve-
 nerat, sed unus de turba ad quam venerat. Ve-
 hemens adeo in Alipio hæc curiositas evasit, ut*

solo

solo omnipotentis Dei auxilio illam vicerit, quemadmodum idem refert Augustinus Deum sic alloquens: *Et inde tamen manu validissima & misericordissima eruisti eum, & docuisti non sui habere, sed tui fiduciam.*

Oritur etiam ex hac curiositate cupiditas sciendi futura & curiosa ope Astrologiæ judiciariæ, aut alius divinationis, vel magiæ. Plerique absque scrupulo suæ nativitatis horoscopum exquirunt; & quod pejus est, fidem hominibus illis adhibent, de quibus præclare ait Tacitus: *Genus hominum petentibus infidum, sperantibus fallax, quod nostra civitate semper vetabitur, & retinebitur (Hist. lib. 1.).* Verus christianus Deo dicit: *In manibus tuis sortes meæ (Psalm. 30.):* se totum Omnipotentis voluntati subjicit, sui que curam illi comittit, nec de die crastino est sollicitus, sciens bonum patrem esse Deum, qui erga filios misericordiarum est pater, & Deus totius consolationis. Quatuor modis curiositate peccatur: primo ratione subjecti, secundo objecti, tertio finis, quarto circumstantiarum. Ratione objecti diversimode peccatur: quando scilicet aliquid scire cupimus neque proprio muneri, neque Dei gloriæ, neque proximi utilitati necessarium. Sic Sacerdos aut Religiosus, qui scientiis curiosis, veluti Physicæ, Mathematicæ, Mechanicæ, Politicæ nimis incumberet: in iisque tempus suum tereret, profecto peccaret; hæc siquidem scientiæ parum illum juvant, ut suo recte munere fungatur, aut proximo profit; atque hæc curiositas Ecclesiæ non honorem, sed scandala sæpe parit.

parit. Ideo Canones scientias curiosas Clerici prohibent; quia plerumque religionis spiritum & fidei humilitatem extinguunt: dum enim mathematicam propositionem examinamus, Astronomiæ systema; aut aliquid in Chymica experimur, non facile Deum meditamur, verum superbia sæpe tumescimus. Secundo mortaliter peccamus, si ea, quæ scire cupimus, ad mortale peccatum nos pertrahunt. Sic amatoriarum narrationum lectio iis est mortale peccatum, quibus contra pudicitiam tentationes excitat, quod fere semper adolescentibus evenit: idem de libris diceo, qui inhonesta tractant. Tertio curiositas sciendi verita est peccatum. Tales sunt magice superstitiones, quas discere non licet, quia, ex utpote malæ, sunt veritæ.

Malus quoque *finis*, quo scientia quæritur, vitiosam reddit curiositatem. Qui ideo solum studio incumberet, ut doctus fieret, aut curiositatem suam expleret, & humanas laudes acquireret, certe peccaret; hic enim nec Dei gloriam respiceret, neque proximi, neque sui ipsius utilitatem, qui fines scientiæ esse debent. Sanctus Bernardus recte hos fines distinguit dicens: *Sunt qui volunt scire, ut sciant, & vanitas est: sunt qui volunt scire, ut lucrum faciant, & turpis quæstus est: sunt qui volunt scire, ut alios doceant, & caritas est.*

Quantum ad *circumstantias* attinet, curiositas peccatum mortale est primo, cum ad mortaliter peccandum impellit; veluti quando aliquis id scire vult quod alter ex gravi ratione, vel ex

conscientia celare tenetur. Secundo quando quis ut ea cognoscat, quæ scire non tenetur, ea negligit, quæ scire debet: exempli gratia si quis ut peregrinam scientiam discat, officii sui scientiam negligit, veluti si Advocatus Astrologiæ solum libros legeret, nec juris libros attingeret, grave peccatum committeret; vel si quis studendi causa, die festo audire Missam omitteret, hæc pariter curiositas peccatum esset mortale.

Est quoque mortale peccatum curiositas, cum grave proximo dat scandalum. Hinc non est dubitandum, quin illi peccent, qui in scientiis ab officio suo valde distitis docti videri volunt, tales sunt Presbyteri, qui libros vanos & curiosos scribunt, unde proximo scandalum præbent.

In ipsa theologica scientia periculosa existit curiositas, cum veritates divinas curiosius scrutamur, ut nobismetipsis placeamus, vel ut docti videamur. Damnum semper est studium, quotiescumque nos a spiritualibus exercitiis avocat, aut a caritatis operibus, quæ muneris nostri sunt. Exempli gratia si Parochus, qui ad animarum salutem debet incumbere, ita studio vacaret, ut necessarium aliquod Parochiæ suæ officium omitteret, peccaret mortaliter, aut venialiter, juxta rei gravitatem, & damnum proximo illatum.

Animi curiositas in scientiis novas plerumque sententias excogitat; quæ novitas valde periculosa est, si ad religionis dogma, moresve spectat; nam altercationes, & schismata in Ecclesia generat, & tandem sæpe hæreses. Qui veterem Ecclesiæ doctrinam circa dogmata, aut mores scriptis, vel

vel lingua evertunt, considerent Doctores quam graviter peccent, dum viam christianis pandunt ad violandum Evangelium, & nova Antiquis incognita invenere sophismata, quibus fideles confisi passionibus suis obtemperent.

§. VII.

Inobedientia.

Postrema inanis gloriæ filia est inobedientia, quam ut cognoscamus sciendum est quid sit obedientia. *Est autem obedientia virtus, cuius objectum est superioris præceptum (S. Thom. 2. 2. quæst. 104.).* Est virtus, quia pars est iustitiæ, quæ hominem in rebus ad proximum spectantibus perficit. Hominem obedire paratum reddit, & hinc est specialis virtus; nam superioris præcepto potest quis obedire ex fide, aut ex caritate, neque tunc ab aliis obedientiæ virtus distingueretur: sed cum præcepto ut præcepto obedimus hæc est obedientiæ virtus.

Obedientiæ *inobedientia* opponitur, quæ sic definitur: *Transgressio præcepti Superioris ut Superioris.* Talis Dei præcepto fuit Adæ inobedientia. Ex hac prima inobedientia hominum inobedientia proficiscitur, qui nulli Superiori obedire volunt: ex inobedientia autem omnia in mundo scelera proficiscuntur. Apostolus præcipit, ut *Omnia anima potestatibus sublimioribus subdita sit; non est enim potestas nisi a Deo. Ideo necessitate subditi estote, non solum propter iram, sed etiam propter conscientiam (Rom. 13.).* Principis legibus est obediendum, qui in suo Regno est Superior.

Docet